

POLSKI SEKTOR BANKOWY NA RZECZ ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Krzysztof Pietraszkiewicz
Prezes Związku Banków Polskich

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Plan prezentacji

1. Sektor bankowy w Polsce
2. Finansowanie przedsiębiorców/MŚP przez polskie banki
3. Polski sektor bankowy partnerem w programach publicznych
4. Sektor bankowy a nowe regulacje UE w zakresie finansowania gospodarki przez banki

Sektor bankowy w Polsce

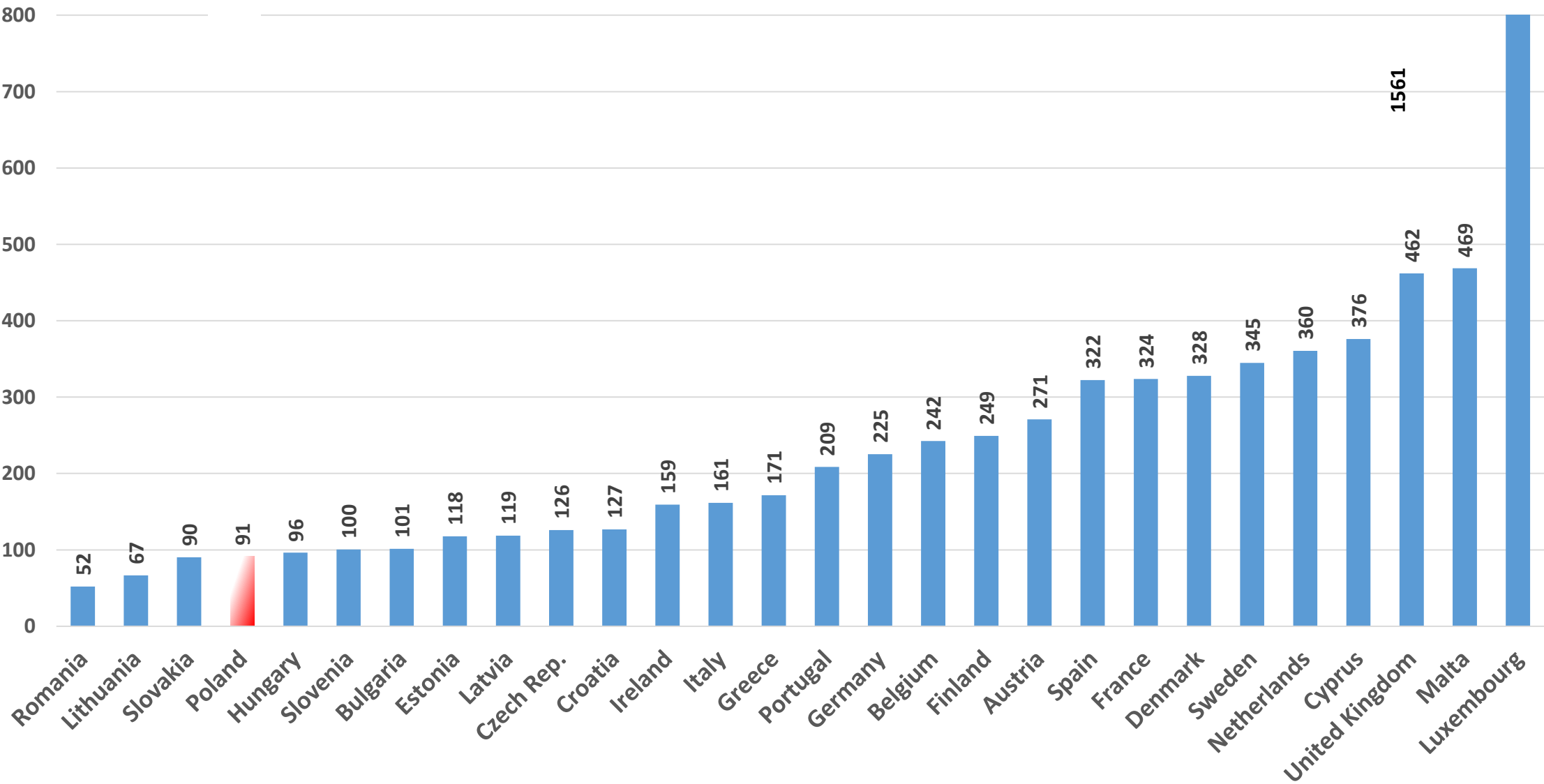
Banks in Poland

The market remains lowly concentrated

• Commercial banks (including 2 regional co-operative banks):	35
• Branches of credit institutions:	27
• Co-operative banks:	554
• Number of service outlets, branches, sub-branches, branch offices:	13.749
• Number of employees:	165.935
• Market share of five largest banks by assets	48,31%
• Market share of five largest banks by deposits	47,07%

Polish banking sector is relatively small in relation to the economy size

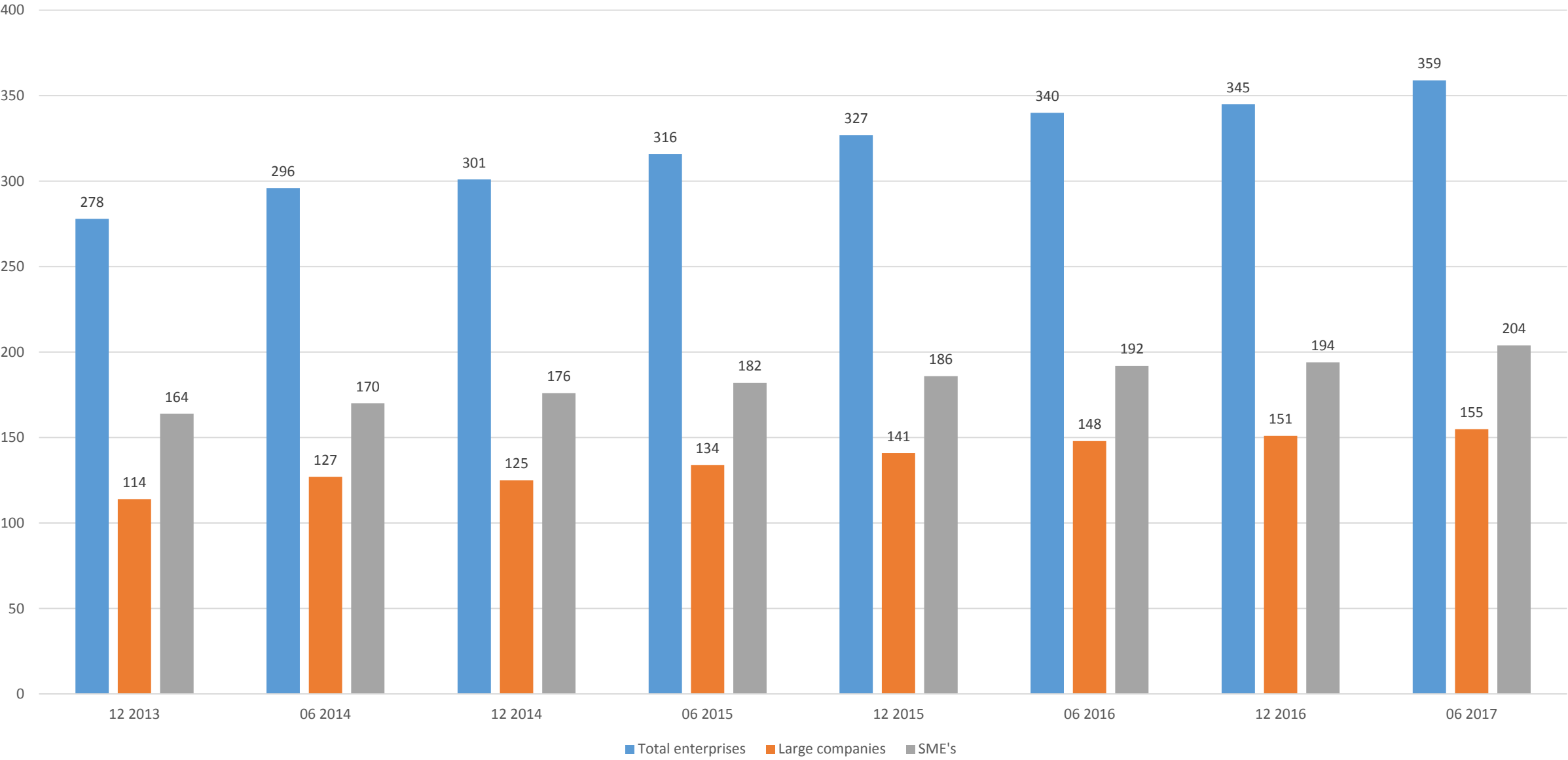
Banking sector assets/GDP (%) 2016

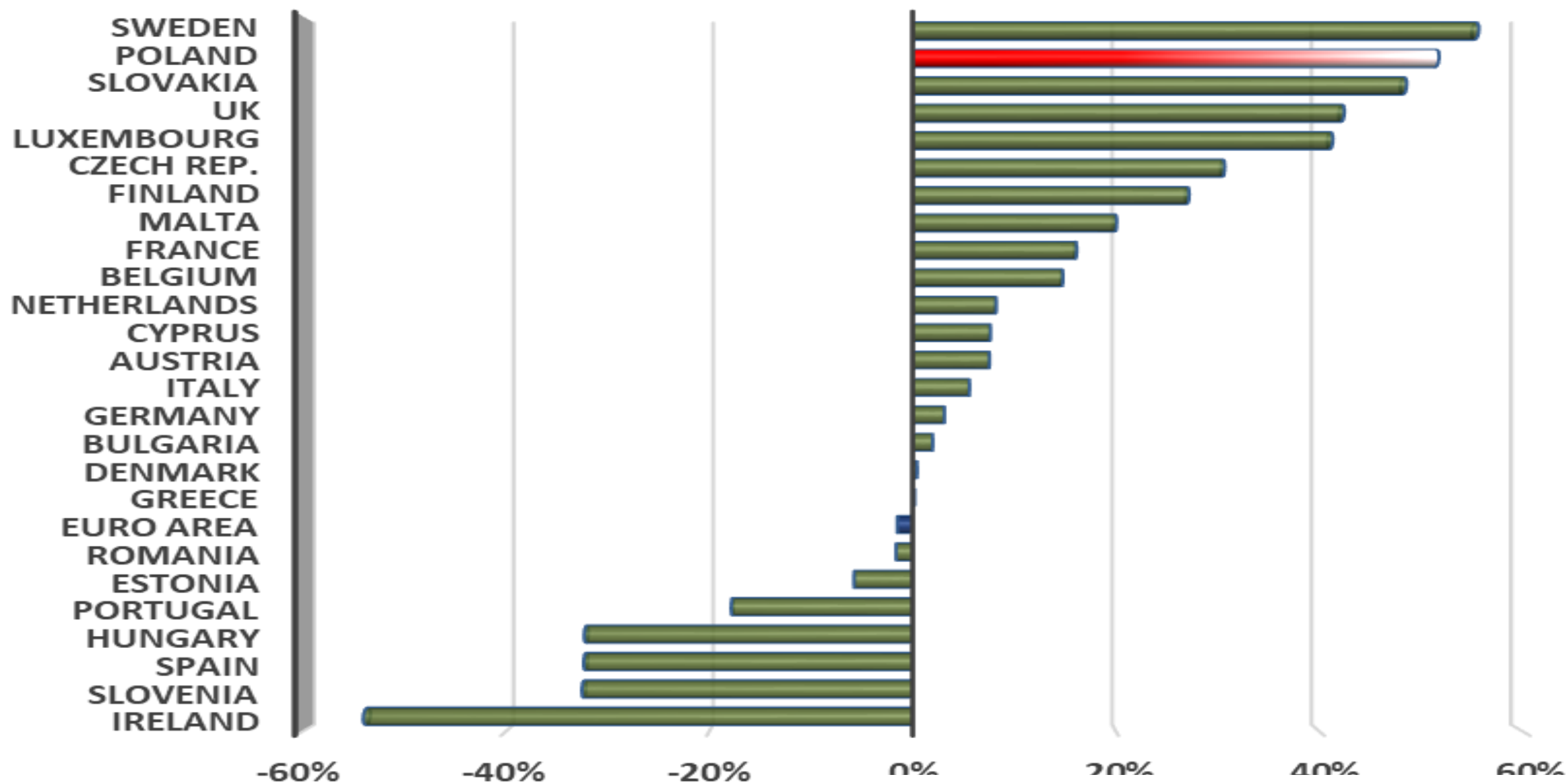
Source: EBC

Still, there is a steady growth in loans to enterprises

Loans to enterprises in PLN bn

Growth of loans to non-financial sector in the period December 2008 - October 2015

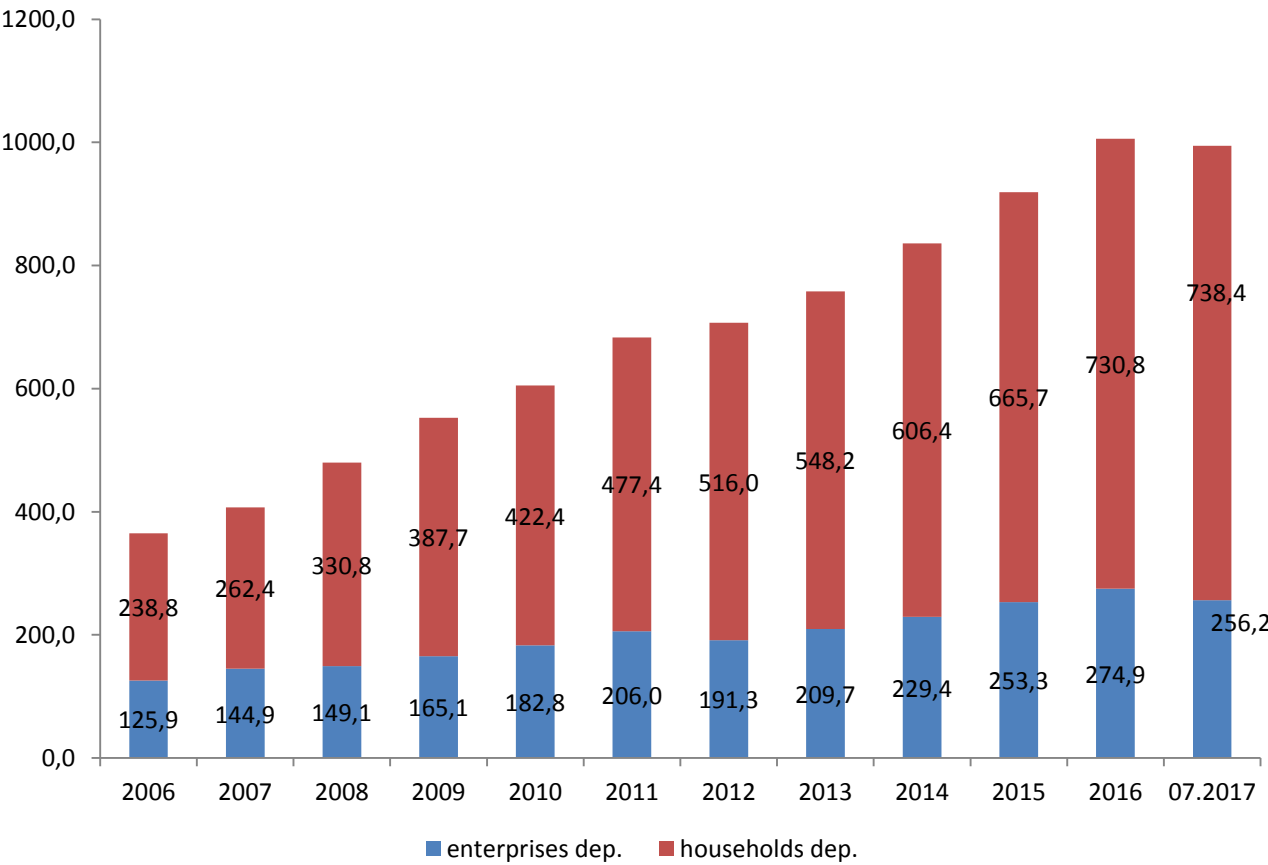

Source: The National Bank of Poland.

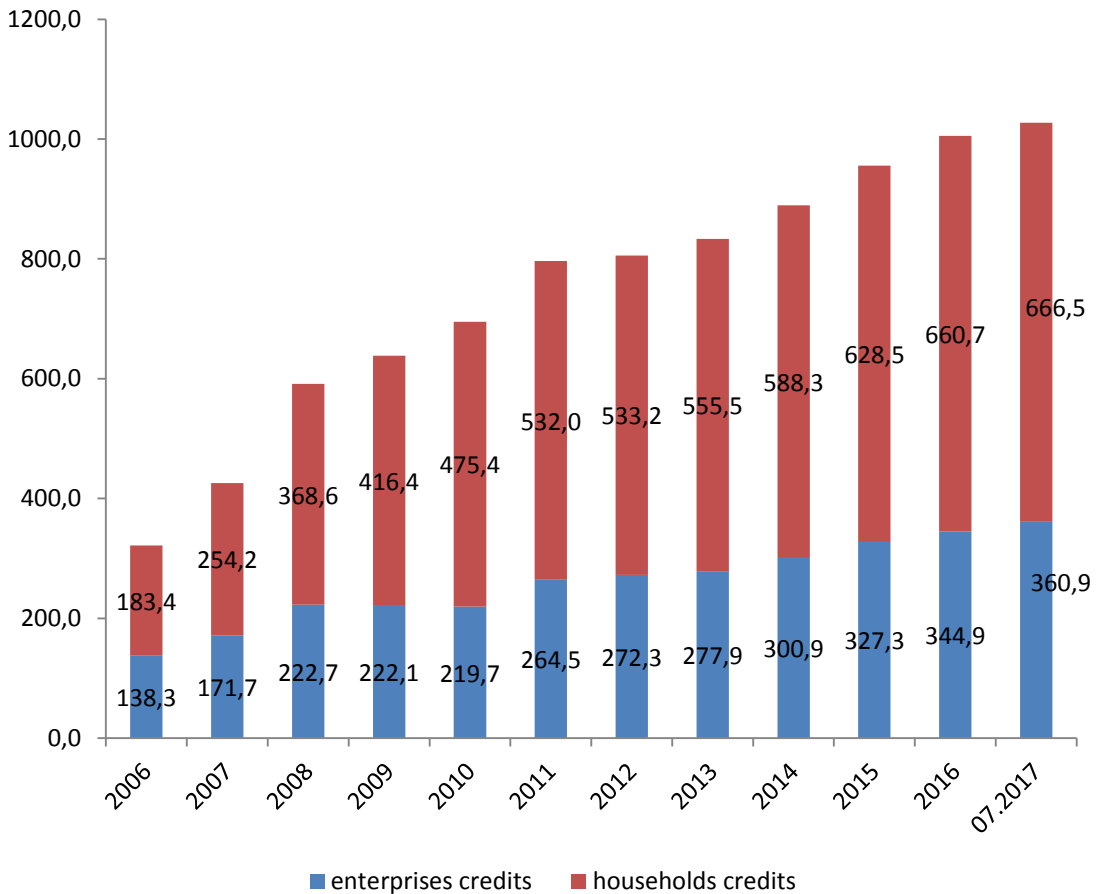
The Polish banking sector resisted the crisis...

The rates of growth of households' credits and deposits are declining

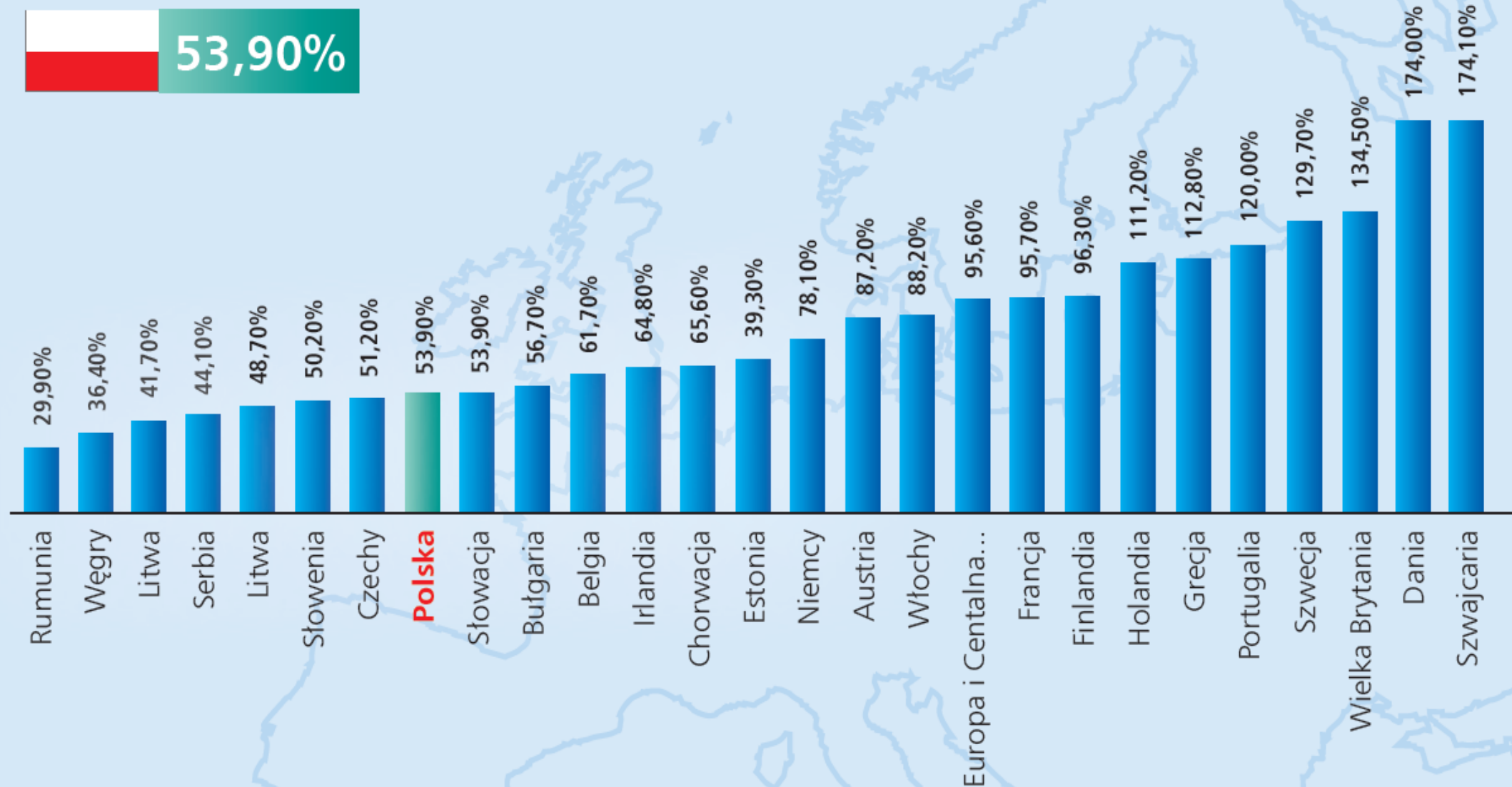
Deposits of non-financial sector

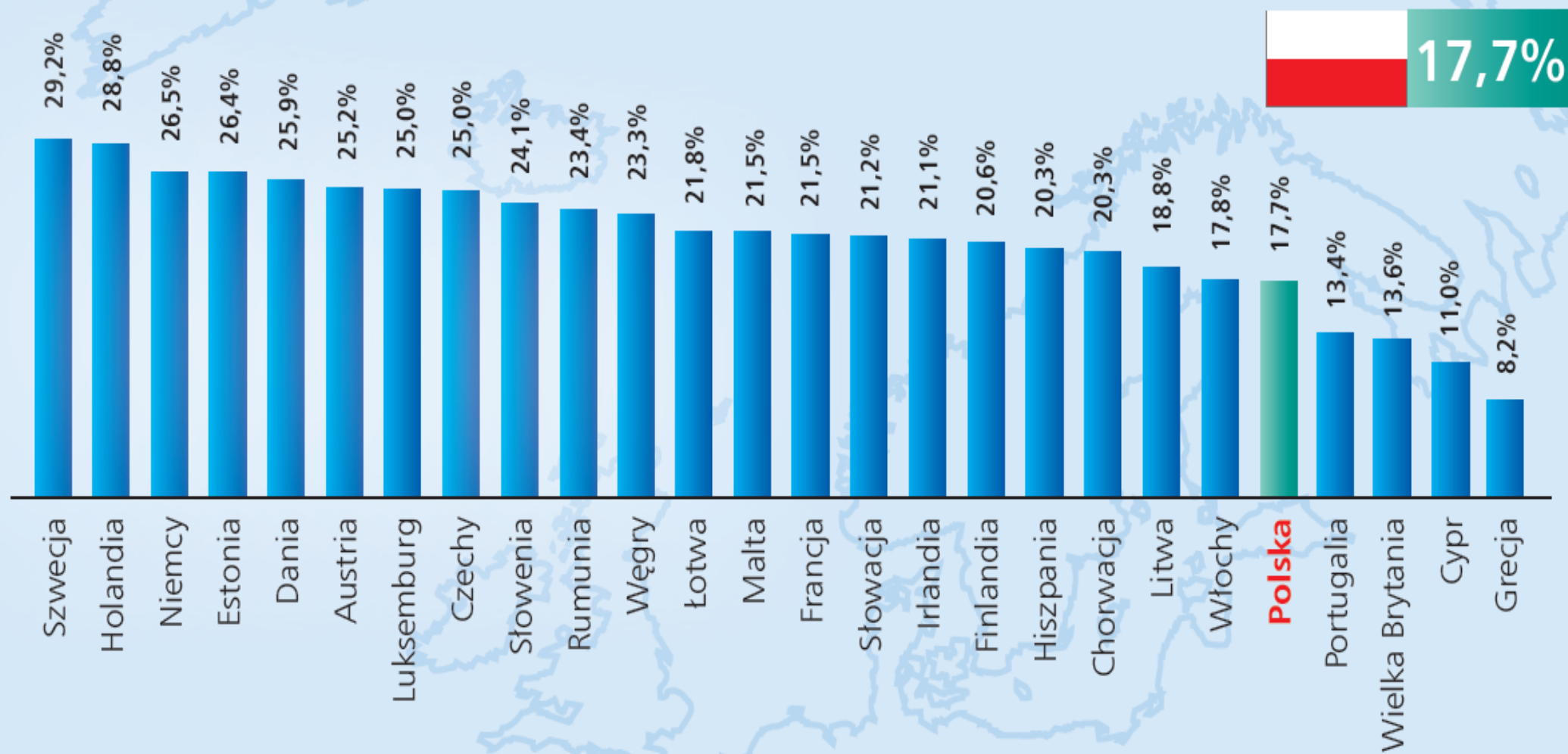
Loans to non-financial sector

Kredyty dla sektora prywatnego (stosunek do PKB) w 2015 roku

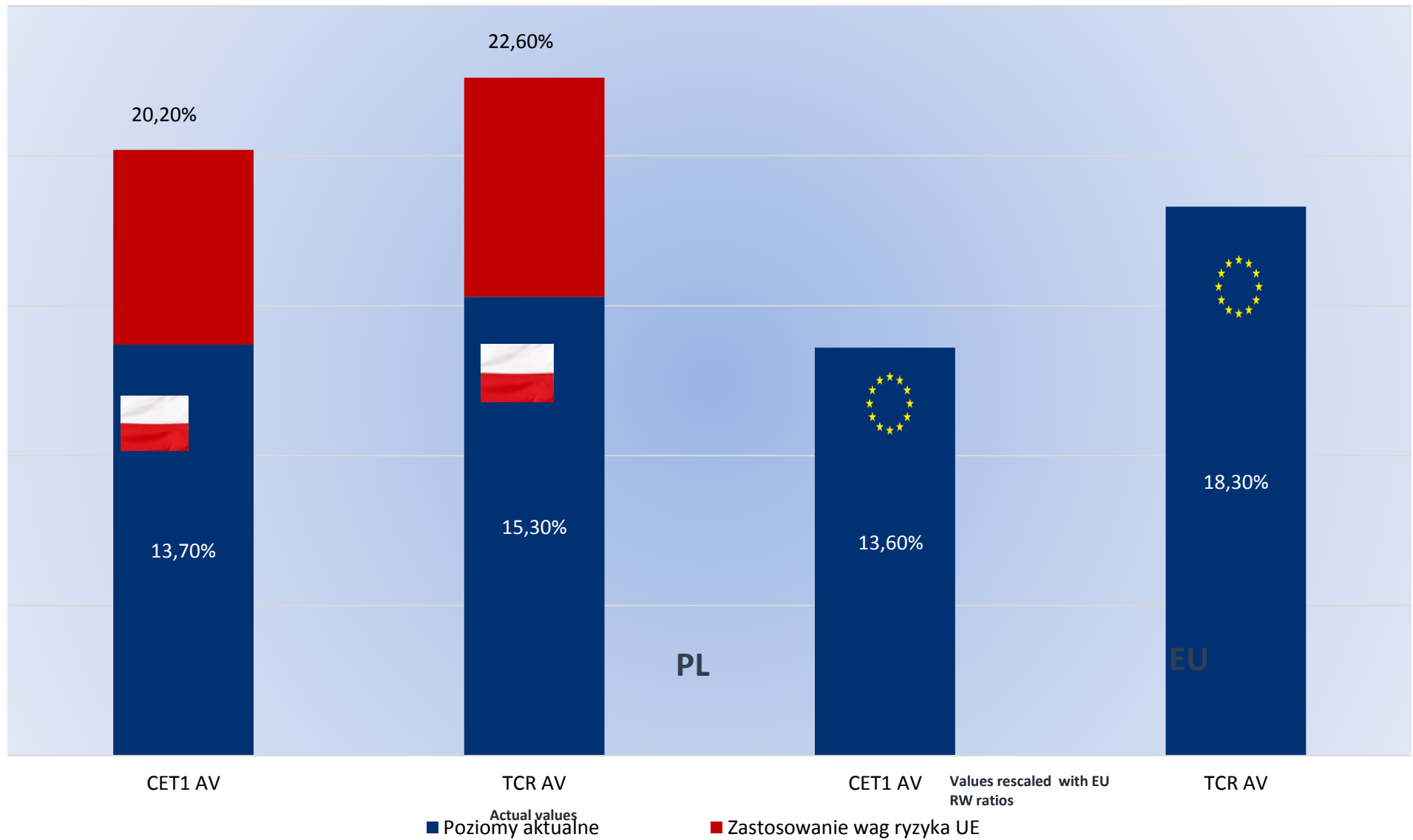

Średnia stopa oszczędności – w latach 2010-2015

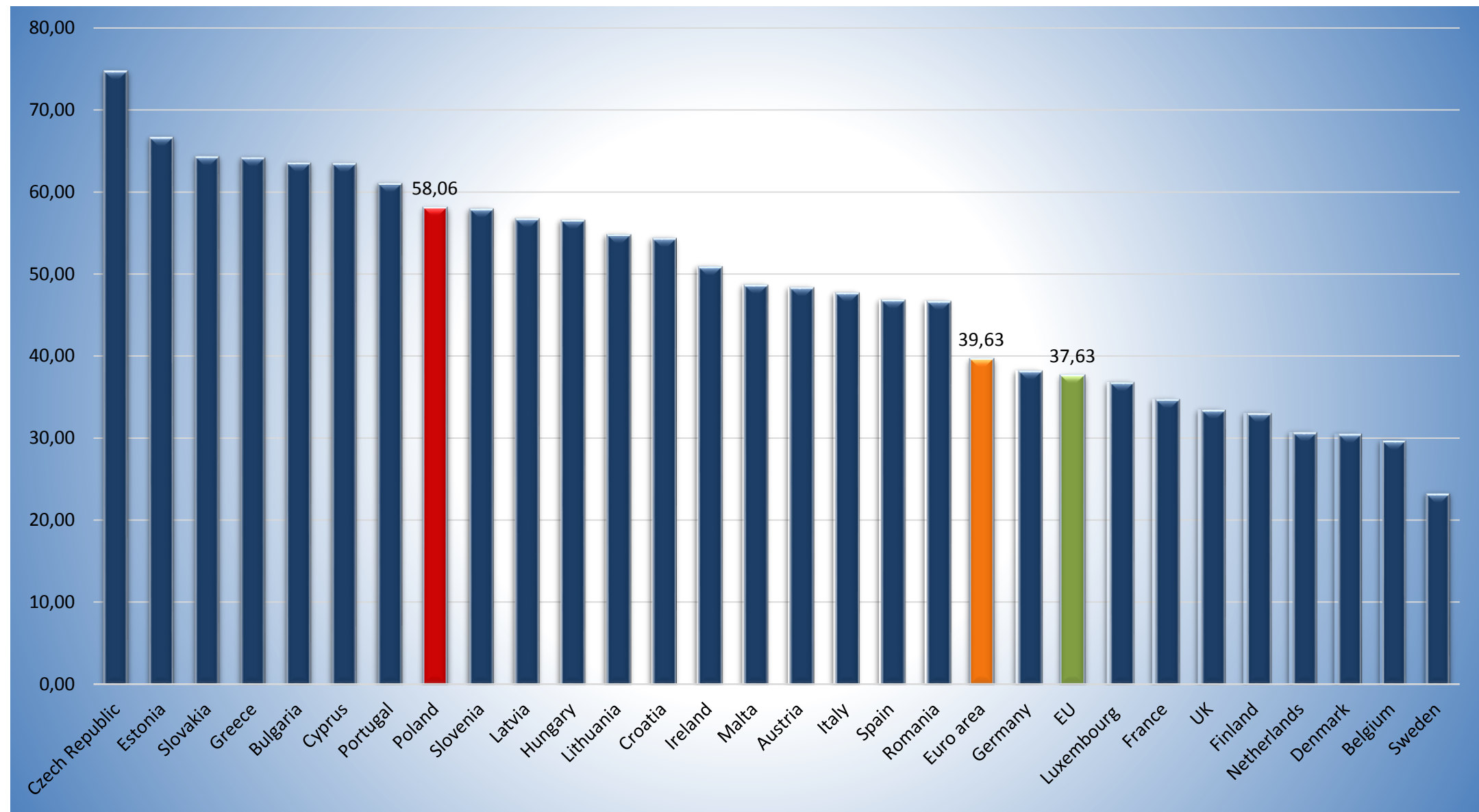

Polish banks are already better capitalised than EU banks

average CET 1 and TCR ratios in leading Polish and „old EU” banks - actual and adequately re-scaled with risk weights used in „old EU” for particular classes of assets. (data 31.12.2015, as per III Pillar disclosure)

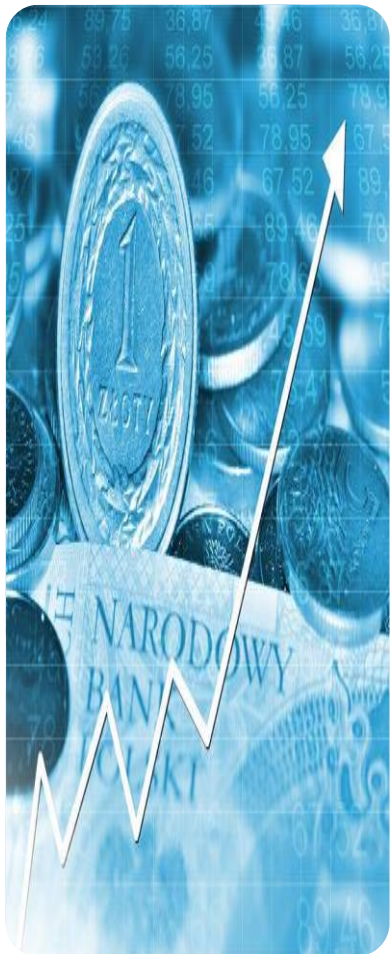

The average risk weight ratio applied in Poland is considerably higher than in majority of EU countries

The average risk weight of the RWA in individual EU countries data for the end of 2016. Source: ECB

Finansowanie przedsiębiorców

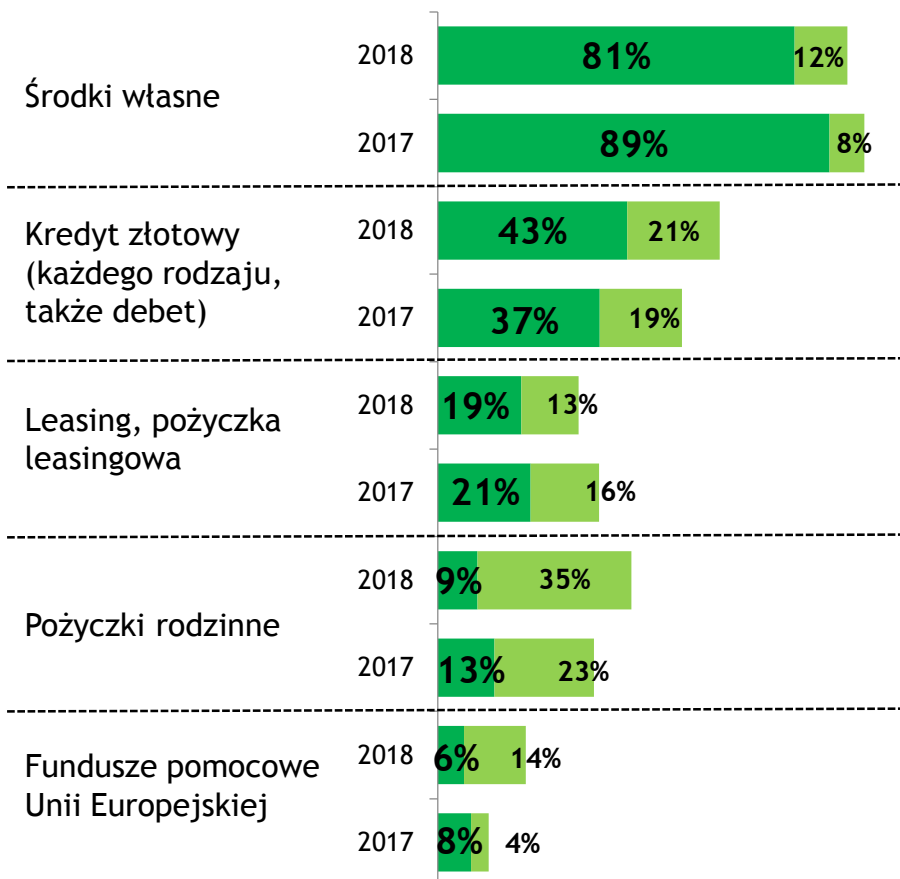
MŚP to jedna ze strategicznych grup klientów polskich banków, a finansowanie kredytem bankowym nadal najpopularniejszym sposobem finansowania zewnętrznego:

- a. Połowa średnich firm i ponad jedna trzecia mikro i małych firm korzysta realnie z jakiejś formy kredytu bankowego.
- b. Wartość należności przedsiębiorstw z tyt. kredytów i pożyczek (na koniec 2017 r., /KNF/), wyniósł >366 mld zł, w tym >206 mld zł (tj. ponad 50%) stanowią zobowiązania sektora MŚP.
- c. W 2017 roku odnotowano kolejny wzrost korzystania przez firmy z kredytu inwestycyjnego. Blisko połowa (44%) średnich firm oraz blisko jedna trzecia mikro i małych firm korzysta z kredytu inwestycyjnego.
- d. Przedsiębiorcy coraz lepiej oceniają dostępność kredytów bankowych – W 2017 r. blisko 57% średnich firm i 44% mikro i małych firm pozytywnie ocenia możliwość zaciągnięcia kredytu bankowego, a jedynie co dziesiąta firma negatywnie postrzega widzi trudności w dostępie do tego źródła finansowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW

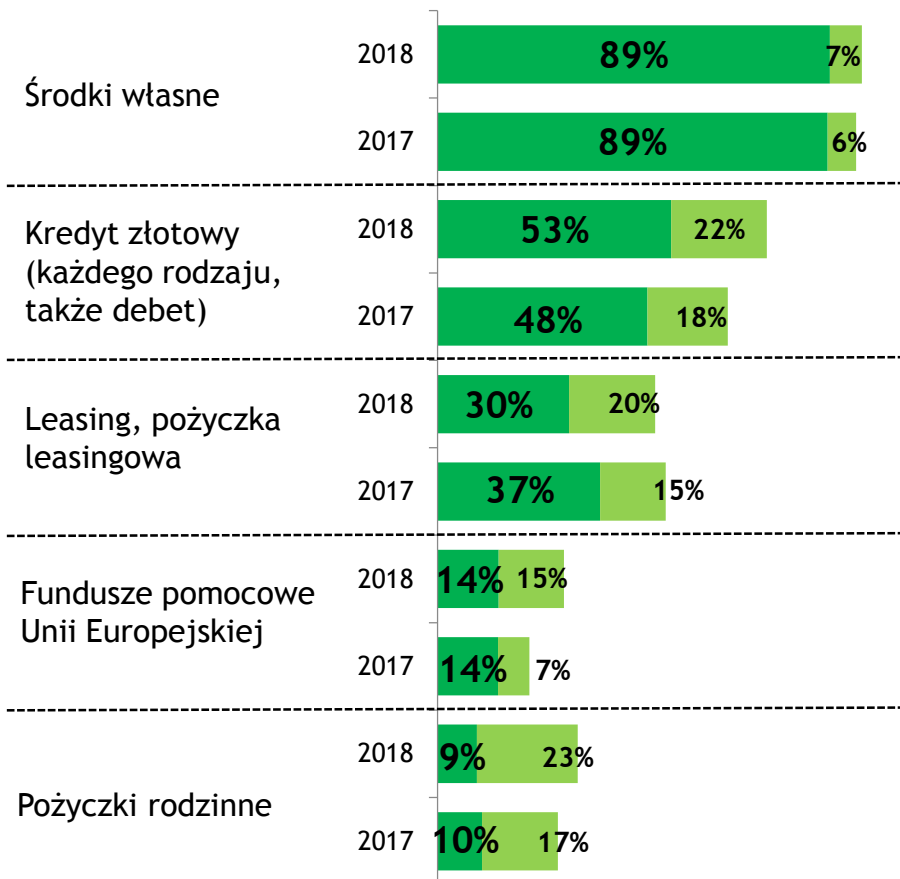
MAŁE FIRMY

■ firma aktualnie korzysta ■ firma nie korzysta, ale korzystała

2018 - N=615
2017 - N=606

ŚREDNIE FIRMY

2018 - N=603
2017 - N=604

TREŚĆ PYTANIA: Proszę wskazać źródła finansowania dotychczasowej działalności firmy.

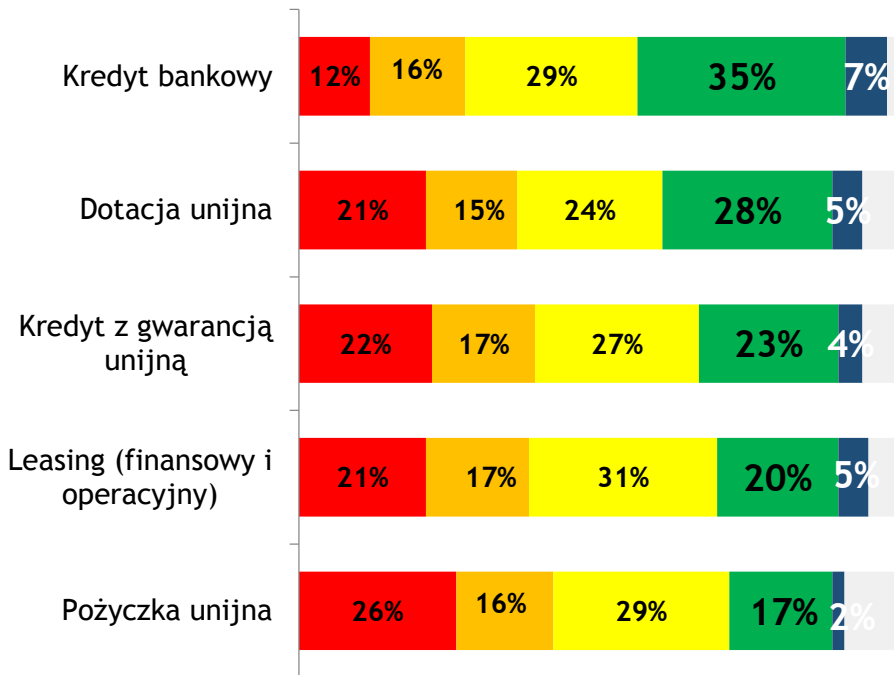
ZNACZENIE ZEWNĘTRZNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

MAŁE FIRMY

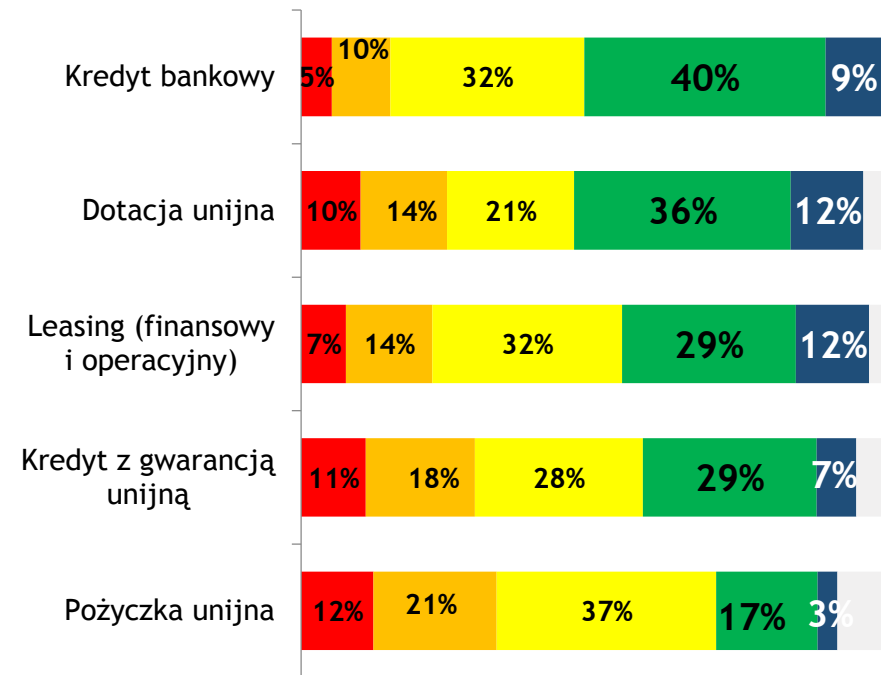
ŚREDNIE FIRMY

1 - bardzo małe znaczenie
3 - ani małe, ani duże znaczenie
5 - bardzo duże znaczenie

2 - raczej małe znaczenie
4 - raczej duże znaczenie
brak odpowiedzi

N=615

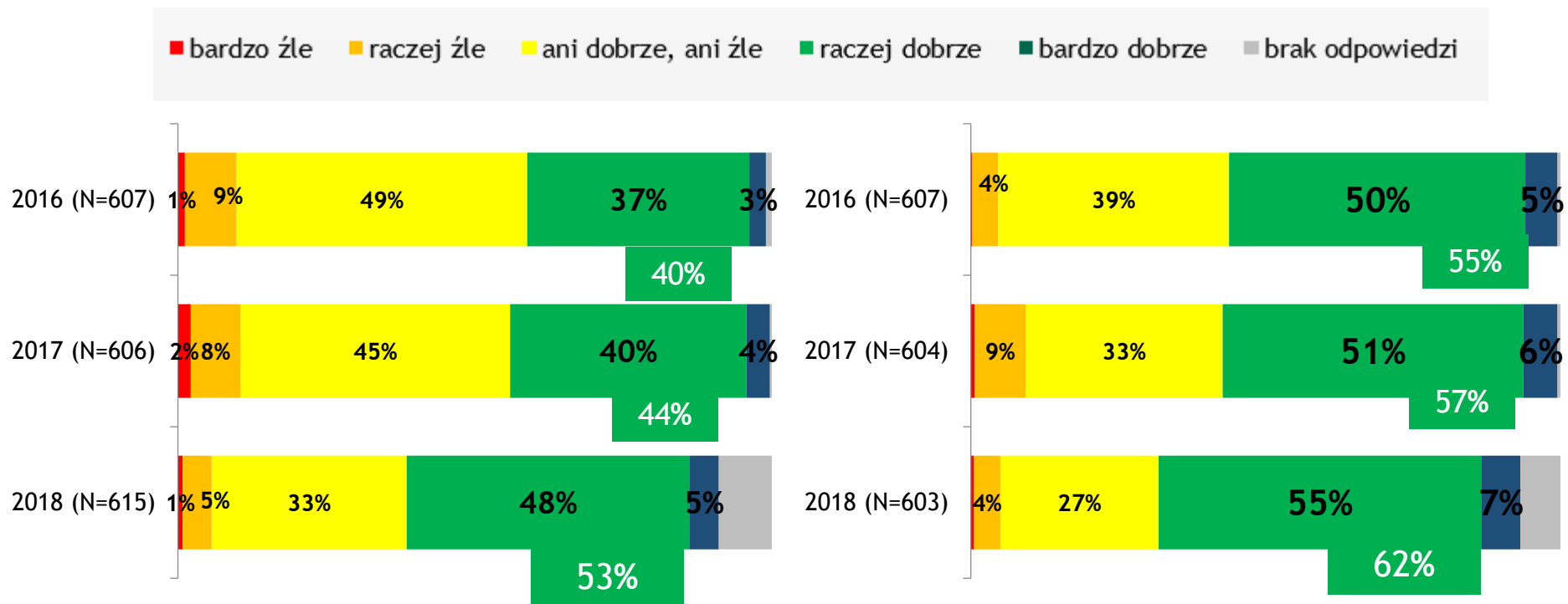
N=603

TREŚĆ PYTANIA: Jakie znaczenie dla finansowania inwestycji w Pana(i) firmie mają zewnętrzne źródła pozyskania środków?

OCENA DOSTĘPNOŚCI KREDYTÓW

MAŁE FIRMY

ŚREDNIE FIRMY

TREŚĆ PYTANIA: Jak ocenia Pan(i) dostępność do kredytów dla firmy takiej jak Państwa w 2017 roku?

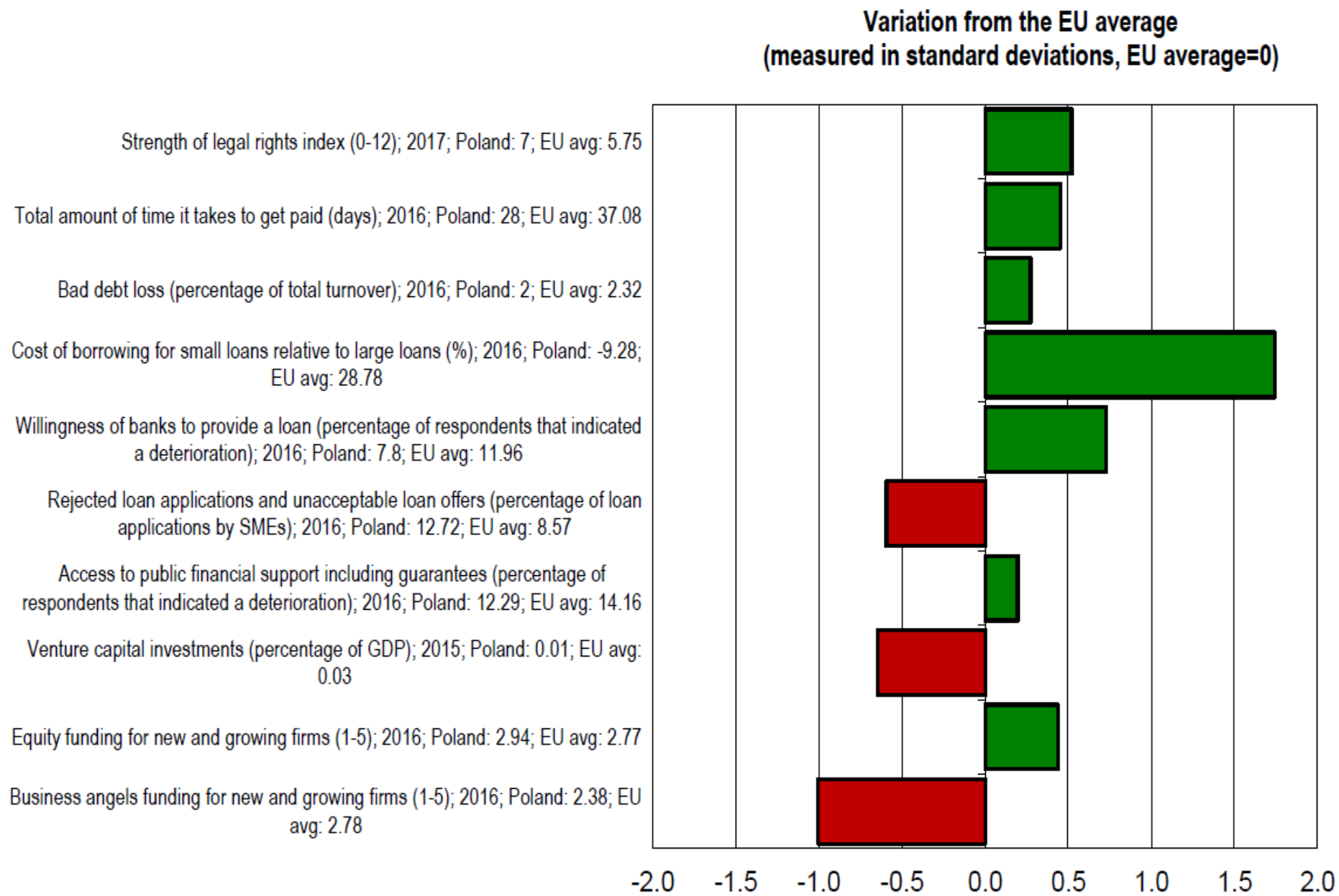
DOSTĘP DO KREDYTU W POLSCE NA TLE UE

W zakresie dostępu do finansowania polskie MŚP są w stosunkowo dobrej sytuacji.

W porównaniu do średniej EU-28, łatwiej im uzyskać finansowanie dłużne, przy czym jest ono dostępne w krótszym czasie i przy niższym koszcie.

Odsetek złych długów jest w PL niższy niż w EU.

Lepszy jest także dostęp polskich MŚP do publicznych instrumentów wsparcia, w tym gwarancji.

Note: Data bars pointing right show better performance than the EU average and data bars pointing left show weaker performance.

Polski sektor bankowy partnerem
w programach publicznych

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Silna polska gospodarka

Sprawne państwo

- e-Administracja
- Inteligentne zamówienia publiczne

- Przełamanie „Polski resortowej”
- Energia – bezpieczeństwo, dostępność, cena

BANKI W PROGRAMACH PUBLICZNYCH

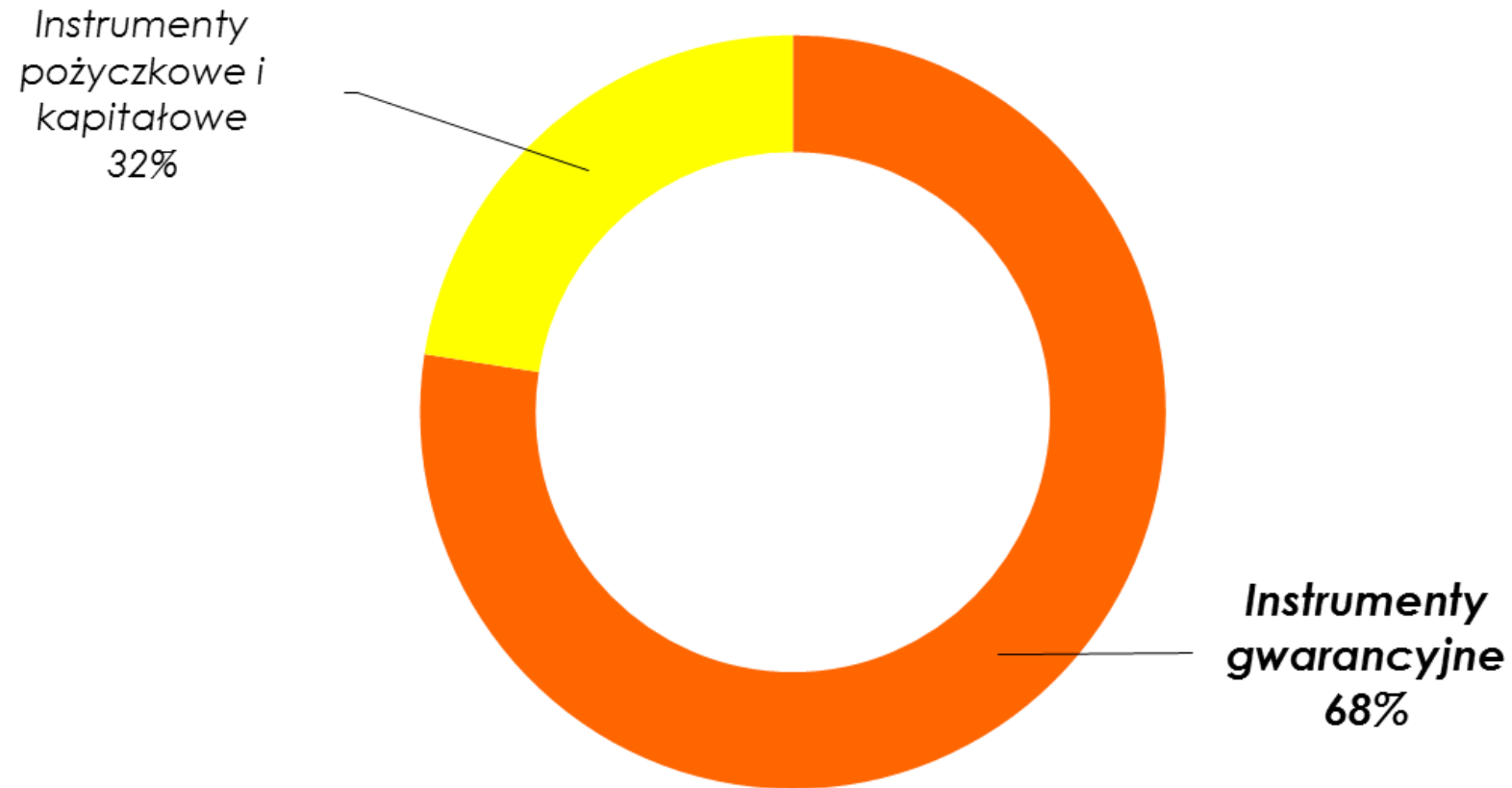
W latach 2014-2020 polskie banki mogą uczestniczyć w ok. 40 krajowych i międzynarodowych programach publicznych o łącznej wartości ponad 0,5 bln zł, gdzie szacowana wartość akcji kredytowej może sięgnąć łącznie ok. 300 mld zł.

Oczekiwania MŚP w Polsce co do formy wsparcia

Instrumenty gwarancyjne najbardziej pożądanymi

Preferowane instrumenty zwrotne :

Sektor bankowy partnerem w programach publicznych

- przykłady współpracy z udziałem BGK

- **BGK- PLD de minimis**
 - **21 banków uczestniczących**
 - **44,008 mld zł udzielonych gwarancji**
 - **78,209 mld zł kredytów zabezpieczonych gwarancją**
 - **131 454 przedsiębiorców skorzystało z programu**
 - **> 9 mld zł akcji kredytowej rocznie**
- (2017 r.)*

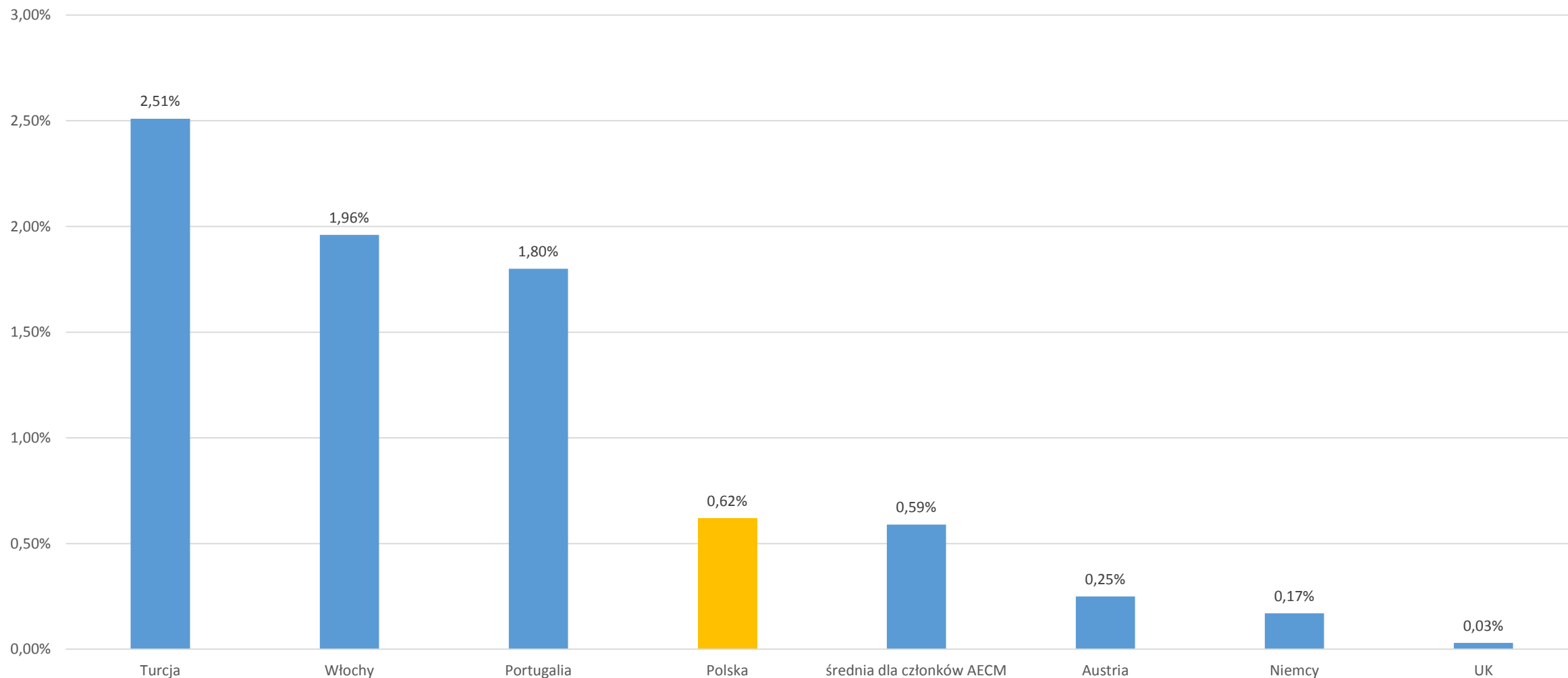
- BGK prowadzi oprócz PLD także inne programy poręczeniowo-gwarancyjne.
- Od 2018 (lipiec)- KFG

Polskie banki a system gwarancyjny dla MŚP

BGK i banki współpracujące - są filarem systemu poręczeniowo-gwarancyjnego dla MŚP w Polsce

Wartość zaangażowania gwarancyjnego do PKB danego kraju (%)

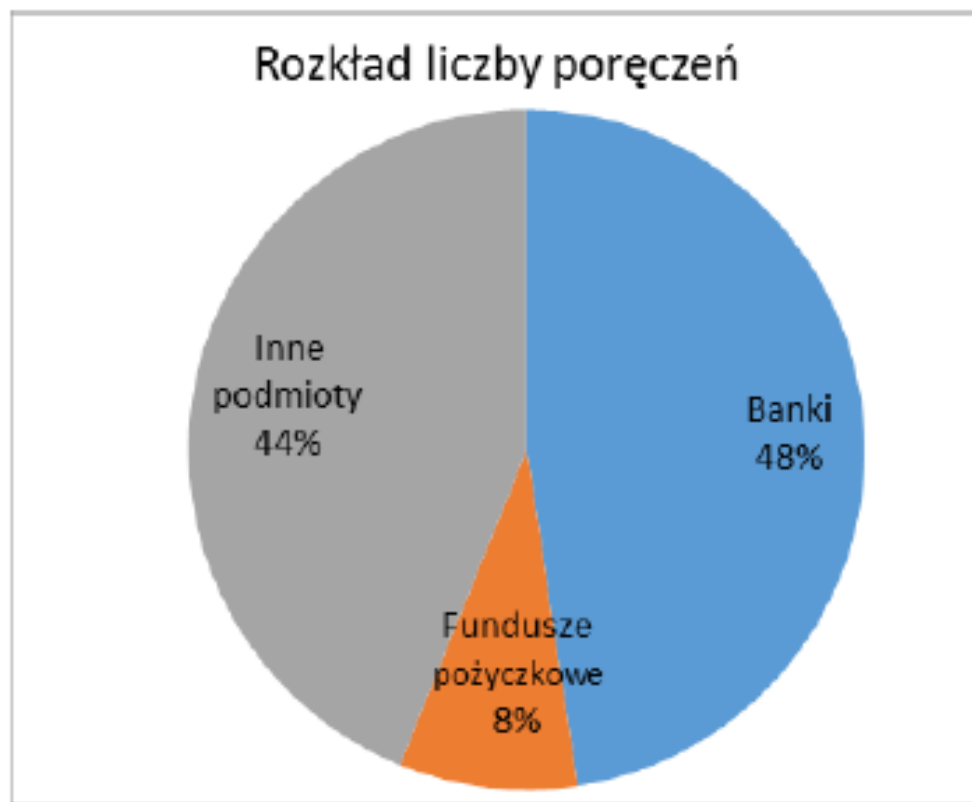

Źródło: Opracowanie własne ZBP, na podstawie danych AECM, 2018.

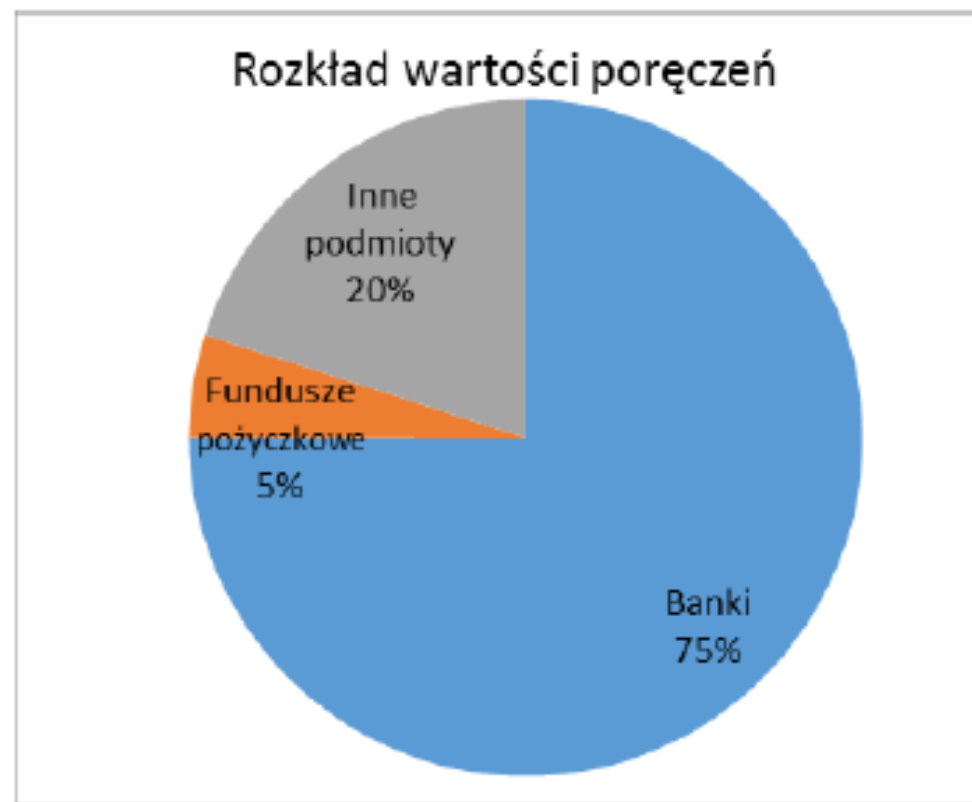
Polskie banki a system gwarancyjny dla MŚP

Banki są filarem także lokalnego systemu poręczeniowo-gwarancyjnego dla MŚP z udziałem BGK i FPK

Wykres 8. Struktura poręczeń udzielonych w 2016 r. wg typu instytucji finansującej (liczba)

Wykres 9. Struktura poręczeń udzielonych w 2016 r. wg typu instytucji finansującej (wartość)

Kredyt na innowacje technologiczne - przykład

Vigo System S.A: Misja na Marsa

Kredyt Technologiczny:

Niechłodzone detektory na podczerwień MCT opracowane przez VIGO System, a sfinansowane przez Bank komercyjny i BGK w ramach Kredytu Technologicznego, zostały wybrane i zastosowane w przestrajalnym spektrometrze laserowym zaprojektowanym do zbierania informacji o środowisku panującym na Marsie podczas misji Mars Science Laboratory.

**Fundusze unijne szansą na
rozwój biznesu z udziałem banków**

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

**Mapa naborów Banków na Pośredników Finansowych Programów Polityki Spójności
2014-2020 oraz inicjatyw powiązanych**

NATIONAL
CONTACT POINT
FOR FINANCIAL
INSTRUMENTS
OF THE EUROPEAN
UNION PROGRAMMES

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
I TECHNOLOGII

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

- **Przykład dobrej praktyki współpracy sektora publicznego i prywatnego**
- Projekt wspólny Rządu i sektora finansowego
- Działa z sukcesami od 2007 na mocy uchwały Rady Ministrów i spec. programu wieloletniego
- Oferuje bezpłatne wsparcie informacyjno-promocyjne i doradcze dot. instrumentów finansowych programów UE, dla:
 - przedsiębiorców i innych beneficjentów IF,
 - rynku finansowego (banków, leasingu, funduszy vc, itp.)
 - instytucji otoczenia biznesu, regulatorów, innych zainteresowanych
 - „one-stop-shop” w zakresie informacji o instrumentach zwrotnych
- KPK oferuje wsparcie w zakresie instrumentów zwrotnych dla przedsiębiorców z wszystkich programów ramowych (UE)

Sektor bankowy a nowe regulacje UE w zakresie finansowania gospodarki przez banki – wybrane regulacje

1. Propozycja Invest EU- nowy model instrumentów finansowych UE 2021-2027

zapowiedzi oceniane przez sektora bankowy- pozytywnie.

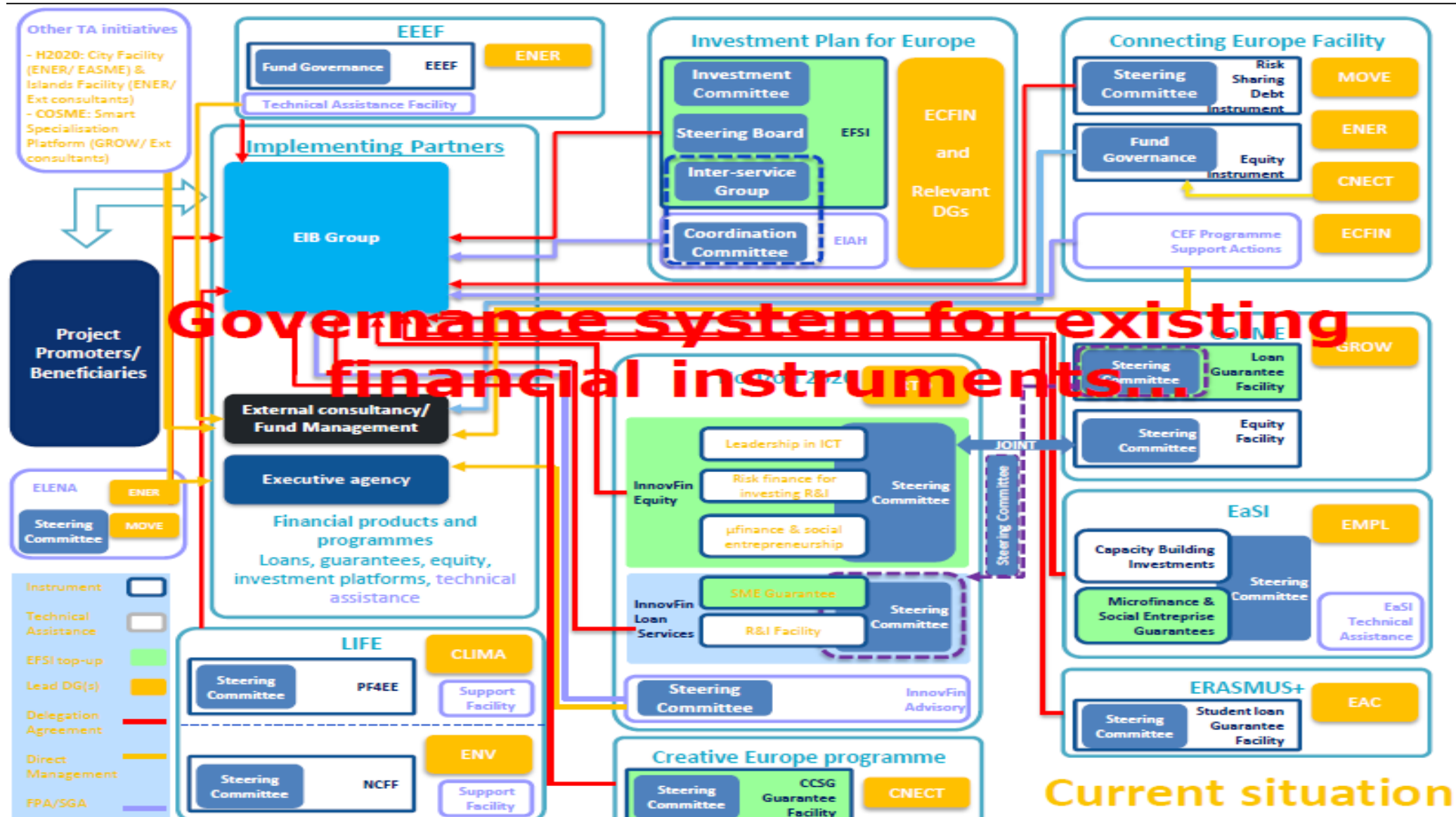
InvestEU indicative proposed budget

Window	Budgetary guarantee	Mobilised investment (estimate)
Sustainable infrastructure	11 500	185 000
Research, Innovation and Digitisation	11 250	200 000
SMEs	11 250	215 000
Social investment and skills	4 000	50 000
TOTAL <i>(EUR Million, in current prices)</i>	38 000	650 000

- **The size of the EU guarantee proposed is EUR 38bn. and the provisioning rate 40 %, i.e. EUR 15.2 bn needed for the provisioning (EUR 14.2 bn. budg. Allocation + EUR 1bn. from reflows)**
- **Budget for InvestEU Advisory Hub, InvestEU Portal and accompanying measures is proposed to be EUR 525m.**
- **InvestEU is expected to mobilise more than EUR 650 billion of additional investment across Europe**

1. Propozycja Invest EU

Szansa na uniknięcie nakładania się instrumentów, rozdrobnienia, zbędnych kosztów administracyjnych, etc.

2. Propozycja Invest EU

Nowy model gwarancyjny opiniowany pozytywnie

4. The EU guarantee

The two compartments

EU compartment

- Fosters EU level action and tackles EU level market gaps
- Consists of four policy windows
- Budgetary guarantee size of EUR 38bn, provisioned at 40%
- Guarantee is not geographically ring-fenced

**InvestEU
Fund**

MS compartment

- Fosters MS level action and tackles local level market gaps
- On a voluntary basis by MS can allocate amounts to provision the MS compartment from ERDF, ESF+, EMFF, EAFRD or cohesion fund
- Established at the level of each policy window; 1MS = 1 sub-compartment
- Based on a specific contribution agreement defining size, provisioning, contingent liability...
- Contributions are geographically ring-fenced
- InvestEU rules apply

2. Pakiet legislacyjny nt. non-performing loans (NPLs)

- Pakiet: rozporządzenie nowelizujące CRR w zakresie wspólnych minimalnych poziomów gwarancji dla nowo udzielanych kredytów, które stają się zagrożone oraz dyrektywa w sprawie podmiotów obsługujących kredyty, nabywców kredytów oraz egzekucji z zabezpieczenia
- Cel: wyeliminowanie w jak największym stopniu kredytów zagrożonych i zapobieżenie ich ewentualnemu nagromadzeniu w przyszłości
- Istotny jest pomysł stworzenia **AECE – accelerated extrajudicial collateral enforcement** – możliwość szybszego dochodzenia roszczeń kredytowych przez bank wobec kredytobiorców będących przedsiębiorcami. Niższe koszty dochodzenia roszczeń to niższy koszt kredytu, niższe ryzyko, a w konsekwencji wzrost dostępności kredytu.
- Banki i kredytobiorcy będą mogli z góry uzgodnić możliwość zastosowania przyspieszonego mechanizmu odzyskania środków z kredytów poprzez egzekucję z zabezpieczenia. Jeśli kredytobiorca nie wywiązuje się z płatności, bank lub inny wierzyciel zabezpieczony ma możliwość odzyskania zabezpieczenia kredytu w przyspieszony sposób, bez wkraczania na drogę sądową. Pozasądowa egzekucja z zabezpieczenia jest ściśle ograniczona do kredytów udzielanych przedsiębiorstwom i podlegającym środkom ochronnym. Nie dotyczy ona kredytów konsumenckich.
- ZBP przedstawił uwagi w procesie konsultacji w KE oraz przedstawił stanowisko do Stanowiska Rządu RP

3. Pakiet legislacyjny ws. listów zastawnych w UE

- **Pakiet:** projekt **dyrektywy w sprawie emisji obligacji zabezpieczonych** i nadzoru publicznego nad obligacjami zabezpieczonymi oraz zmieniająca dyrektywę 2009/65/WE i dyrektywę 2014/59/UE; projekt **rozporządzenia zmieniające rozporządzenie (CRR) w odniesieniu do ekspozycji w postaci obligacji zabezpieczonych**.
- **Cel:** korzystanie na większą skalę z listów zastawnych, stanowiących stabilne i opłacalne źródło finansowania dla instytucji kredytowych, zwłaszcza w przypadku rynków słabiej rozwiniętych. Zapewnienie inwestorom większych i bezpieczniejszych możliwości inwestycyjnych – zharmonizowane przepisy pozwolą na łatwiejsze transgraniczne za pomocą listów zastawnych.

3. Pakiet legislacyjny ws. listów zastawnych w UE

- Listy zastawne, będąc źródłem długoterminowego finansowania kredytów hipotecznych, pozwalają bankom oferować te kredyty ze stałą stopą oprocentowania, co obniża ryzyko fluktuacji wysokości rat kredytowych dla konsumenta-kredytobiorcy. Jest to również istotne dla polskiego sektora bankowego.
- Przepisy mają na celu ujednolicenie siatki pojęciowej w zakresie listów zastawnych – do tej pory nie było żadnej harmonizacji na poziomie UE w tym zakresie, w tym brak jednolitej definicji listu zastawnego (covered bond). Konieczne jest też stworzenie wspólnych minimalnych standardów w zakresie nadzoru i prawidłowego zarządzania instytucjami upoważnionymi do emisji listów. Pozwoli to na budowanie zaufania inwestorów w relacjach transgranicznych.
- Związek Banków Polskich przedstawił uwagi i stanowisko do Stanowiska Rządu RP w rzeczonyj sprawie, a także aktywnie prezentuje stanowisko w toku prac w PE i Radzie UE.

4. Finansowanie zrównoważonego rozwoju

- **Pakiet:** trzy projekty nowych rozporządzeń w sprawie ułatwiania zrównoważonego inwestowania, w zakresie obowiązków informacyjnych na temat zrównoważonego inwestowania i ryzyk oraz w sprawie zmiany rozporządzenia o benchmarkach (nowe benchmarki w sprawie sustainability).
- **Cel:** wykorzystanie pozycji sektora finansowego do walki ze skutkami zmian klimatu, które zagrażają stabilności finansowej i prowadzą do znacznych strat ekonomicznych poprzez powodzie, erozję gleby lub susze.
- **Dostosowanie działań instytucji finansowych** do zmieniających się potrzeb - duża liczba dzisiejszych inwestycji może okazać się zbędna. Powiązanie finansowania z potrzebami europejskiej gospodarki oraz z agendą UE na rzecz zrównoważonego rozwoju.
- **Jednolity unijny system klasyfikacji (taksonomia):** zharmonizowane kryteria pozwalające ustalić, czy dana działalność gospodarcza jest zrównoważona pod względem środowiskowym. Komisja będzie określać działania, które będą klasyfikowane jako „zrównoważone”, biorąc pod uwagę istniejące inicjatywy i praktyki rynkowe oraz korzystając z porad obecnie tworzonej grupy ekspertów technicznych – pozwoli to inwestorom lepiej oceniać poszczególne inwestycje.
- **Obowiązki inwestorów w zakresie ujawniania informacji:** zasady uwzględniania przez inwestorów instytucjonalnych (np. podmioty zarządzające aktywami, zakłady ubezpieczeń, fundusze emerytalne lub doradcy inwestycyjni) czynników ESG (Environmental, Social and Governance) – czynników środowiskowych, społecznych i związanych z ładem korporacyjnym – w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych. Zostaną uzupełnione później aktami delegowanymi.

5. Przegląd i zmiany legalnej unijnej definicji MSP

- Komisja Europejska dokonuje **przeglądu sposobu definiowania mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)** (zgodnie z zaleceniem 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r.)
- Celem prowadzonego przeglądu jest zapewnienie, aby definicja MŚP pozostawała adekwatna do celów oraz aby spełniała swoje zadania w obecnych warunkach gospodarczych.
- Polskie banki generalnie nie widzą potrzeby zmiany unijnej definicji MSP, poza następującymi przypadkami:
 - **Uzupełnienie obecnej klasyfikacji MSP o nową kategorię „Midcap”** stosowaną obecnie przez EBI i EFI
 - W przypadku przedsiębiorstwa, w którym udział ma anioł biznesu, proponuje się **podniesienie progu do kwoty 2 mln EUR** vs. Obecny próg 1,5 mln EUR
 - **Usunięcie aktualnego kryterium**, odnośnie zaliczanie do MSP firm, w których organ władzy publicznej sprawuje kontrolę nad nie więcej niż 25 % kapitału lub praw głosu. W opinii banków zasada ta stawia przedsiębiorstwa prywatne w niekorzystnej sytuacji w stosunku do spółek z udziałem Skarbu Państwa. Udział organu publicznego w przedsiębiorstwie znacząco ogranicza konkurencyjność w stosunku do innych podmiotów rynkowych bez udziału Skarbu Państwa.
 - Konieczne jest **doprecyzowanie i uszczegółowienie definicji MŚP** poprzez zawarcie w Wytycznych orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i sądów europejskich, w tym wytyczne odnośnie powiązań gospodarczych i organizacyjnych, metodologii weryfikacji powiązań ujętych w art.3.ust.3 Zalecenia Komisji 2003/361/WE, w oparciu o „inne umowy” wytycznych Komisji i orzecznictwa europejskiego
 - Dodatkowo konieczne jest doprecyzowanie sytuacji statusu MSP **w przypadku fuzji i przejęć**
- Banki postulowały również **utworzenie scentralizowanego rejestru MŚP dostępnego dla banków**; w którym zarejestrowani byłiby wszyscy klienci.

6. CRR- art. 431: Informowanie MŚP przez banki o przyczynach odmowy kredytu

- Rozporządzenie Parlamentu i Rady UE nr 575/2013 z 6.06.2013 r. (CRR) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, w art. 431 „Zakres wymogów ujawniania informacji”
- **Diagnoza** przeprowadzona przez Grupę Roboczą w krajach członkowskich UE wskazała na bardzo zróżnicowane podejście różnych krajów członkowskich zarówno na poziomie przyjętych regulacji prawnych jak i stosowanej praktyki rynkowej.
- **Odp. European Banking Federation** (w tym ZBP): „Zasady Ogólne w sprawie przekazywania informacji klientom sektora MSP o przyczynach negatywnej oceny wniosku kredytowego”:
„Na wniosek instytucje wyjaśniają swoje decyzje ratingowe MŚP przedsiębiorstwom ubiegającym się o kredyt, dostarczając na żądanie wyjaśnienie pisemne. Koszty administracyjne przedstawienia wyjaśnienia są proporcjonalne do wysokości kredytu”.
- **Polskie regulacje** bankowe są w pełni dostosowane do wytycznych zawartych w artykule 431 ust. 4 Rozporządzenia nr 575/2013
- Już w 2007 roku dokonano nowelizacji Ustawy Prawo Bankowe wprowadzając postanowienia dyrektywy które nakładają na banki obowiązek przekazywania określonym kredytobiorcom na piśmie uzasadnienia dokonanej oceny zdolności kredytowej:
- **Powyższe regulacje zostały z pozytywnym skutkiem wdrożone w bankach polskich, gdyż praktycznie brak jest reklamacji przedsiębiorców związanych z odmową informacji nt. przyczyn podjęcia przez bank negatywnej oceny wniosku kredytowego.**

7. Zmiana MSSR oraz Pakiet Bazylei II- na niekorzyść MŚP

- **MSSF 9** – wprowadzenie nowego standardu zwiększy – wbrew zamierzeniom regulatorów - procykliczność prowadzonej działalności kredytowej, może wpłynąć też na wielkość wymaganych odpisów przy przejściu do stage 2
- Komitet Bazylejski przyjął w grudniu 2017 r. **znowelizowany pakiet Bazylei III**. Będzie on stopniowo wdrażany m.in. w UE. Termin wejścia w życie w 2022 r. Wprowadza on dodatkową wagę ryzyka 85% dla większych MSP (przychody roczne poniżej 50 mln euro). Granularność dla MSP podniesiona do 0,2% portfela. Wyłączone z tej kategorii będą kredyty hipoteczne. **Nie ma supporting factor**, ale nie było w tej regulacji dotychczas. Ograniczenia dla kredytów hipotecznych i project finance. Stosowanie metody zaawansowanej IRB mniej korzystne niż dotąd.

Dziękuję za uwagę

Krzysztof Pietraszkiewicz

Krzysztof.Pietraszkiewicz@zbp.pl

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH